

Bir İbâdet Olarak İlle de Namaz

Bizleri insan olarak yaratan, diğer varlıklardan üstün kılan ve namaz kılmayı emreden Yüce Allah'a hamd olsun. Söz ve fiiliyle bizlere yaratılış gayemizi öğreten Hazreti Muhammed Mustafa (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'e ve al ve ashabına salât ve selam olsun.

Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

“Ben insanları ve cinleri, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.”[1]

Namaz ibadeti, Allah ile kul arasında gerçekleşen bir kavuşma olduğu için mü'mini dünyada huzurlu, ahirette sonsuz mutluluğa hazırlayan önemli bir ibadettir. Kul kazanmış olduğu imanî değerlerle aynı zamanda namaz kılmak suretiyle nefsini terbiye etme imkânı bulunduğu için Yüce Allah bütün toplumları namaz ibadetiyle yükümlü kılmıştır.

Namaz dînin direği, müminlerin miracı ve Allah'a karşı hamd ve şükran ifadelerinin en belirgin göstergesidir. Yüce Allah ikamet ve seferde, emniyet ve korku hallerinde, savaşta ve barışta, her durumda namaza devam edilmesini emretmiş, zâyi edenleri de ikâz etmiştir.

İmandan sonra en büyük ibadet olan namaz, maalesef hak ettiği kıymet ve ehemmiyeti görmüyor. Yaşadığımız çağda iman zayıflığıyla birlikte ibadete de gereken hassasiyet gösterilmiyor. Miraç'ta namaz emrini alan ve nasıl kılınacağını bize gösteren

Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ve sahabeleri (Allah onlardan razı olsun), savaşta bile cemaatle namaz kılmaktan geri durmuyorlardı.

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

أُتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ
الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ
وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
مَا تَصْنَعُونَ

(Ey Muhammed!) Kitaptan sana vahyolunanı oku, namazı da dosdoğru kıl. Çünkü namaz, insanı hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar. Allah'ı anmak (olan namaz) elbette en büyük ibadettir. Allah, yaptıklarınızı biliyor.

Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyuruyor:

الصَّلَاةُ عِمَادُ الدِّينِ

“Namaz dinin direğidir”

Hiç kuşku yok ki bu fani ve geçici olan dünyada imandan sonra en önemli ve en değerli şey namazdır. Yukarıdaki ayet-i kerimede belirtildiği gibi namaz, dosdoğru kılındığı zaman insanı, Rabbiyle bütünleştirip nefsin her türlü kötü isteklerine karşı kalkan olur. İnsanın o kötülöklere mağlup olmasını engeller. Namaz, en ulvî ibadet ve Allah Teâlâ'ya yakınlaşabilmek için en etkin vesiledir. Müslümanın hayatında namaz yoksa ne değeri olabilir ki yaşamın! Ne diye yaşayacak! İnanan kişi, imanı doğrultusunda yaşayabilmesi için olmazsa olmaz şartıdır, namaz. Allah Teâlâ, Müslümanın ibadet, namaz ve duası olmazsa kullukta yerinin çok değersiz olacağını altını çiziyor bizler için.

قُلْ مَا يَعْبُدُكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ

(Ey Muhammed!) De ki: “Duanız (ibadetiniz) olmasa, Rabbim size ne diye değer versin!

Gerçekten de bakıldığında namaz kılmayan insanların gün be gün İslamî değerlerden uzaklaştığı müşahede edilir. O kadar ki bir takım modern ifadelerin kurbanı haline gelir. Kalbim temiz, kul hakkı yemem, insanlara iyilik ederim emsali nefislerini savunmak için kalkan edinip sığınmış oldukları bir takım kaleler halini alan bu kelimeler, hakikatte onlara fayda vermeyecek, yeri geldiğinde veya menfaati çakıştığında nefsin ve menfaatini tercih etmekten geri duramayacaktır. Hatta Müslümanın da dosdoğru kılmadığı namaz, bu tür kötü durumlara karşı koruması olmamakta yer yer hatalara düşmesine ve nefsinin arzularına mağlup olmasına kalkan olmamaktadır.

Allah Teâlâ, namazın imandan sonra gelen en yüce ibadet olduğunu ve adeta namaz kılmayanın imanının da neredeyse geçersiz olacağını açıkça ifade etmiş, peygamberi vasıtasıyla namazın tüm detaylarını ve nasıl dosdoğru kılınacağını kullarına bildirmiştir.

كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ () إِلَّا أَسْحَابَ
 الْيَمِينِ () فِي جَنَّاتٍ يَتَسَاءَلُونَ () عَنْ
 الْمُجْرِمِينَ () مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ () قَالُوا لَمْ
 نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ () وَلَمْ نَكُ نُطْعِمُ الْمَسْكِينِ
 () وَكُنَّا زَاخِرِينَ () وَكُنَّا نَكْذِبُ
 بِيَوْمِ الدِّينِ () حَتَّىٰ أَتَانَا الْيَقِينُ

Her nefis kazancına bağlıdır. Ancak ahiret mutluluğuna eren kimseler başka. Onlar cennetlerdedirler. Birbirlerine suçlular hakkında sorular sorarlar ve dönüp onlara şöyle derler: “Sizi Sekar’a (cehenneme) ne soktu?” Onlar şöyle derler: “Biz namaz kılanlardan değildik, yoksula yedirmezdik, batıla dalanlarla birlikte biz de daldık. Ceza gününü de yalanlıyorduk, nihayet ölüm bize gelip çattı.”[2]

Ayet-i kerimede de görüldüğü gibi, cehenneme girenlerin neden girdikleri sorulduğunda ilk cevapları “namaz kılanlardan değildik” olacaktır. Âlimler her ne kadar buradaki namaz kılmamaktan kasıt; iman etmemiş olmak olduğunun altını çizmişlerseler de ayet-i kerime sevkiyle olmasa da işaretiyle namaz kılmamanın adım adım cehenneme götürdüğünü bildirmektedir. Bu manada tüm

âlimler aynı kanaati paylaşmıştır. Nitekim bir diğer ayet-i kerime de Allah Teâlâ namazı zayi eden topluluğun cezaya çaptırılacağını açıkça bildirmiştir.

وَخَلَفَ مِنْ بَعدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ
وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَاتِ فَسُوفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا

“Onlardan sonra, namazı zayi eden, şehvet ve dünyevî tutkularının peşine düşen bir nesil geldi. Onlar bu tutumlarından ötürü büyük bir azaba çaptırılacaklardır.”[\[3\]](#)

Müslümanın dünyasında imandan sonra merkezde olan namazdır. Bu yüzden çocukların henüz yedi yaşına geldiklerinde namaz kılmaları tavsiye edilmeli ve onlara namaz öğretilmelidir. Hatta on yaşına geldiklerinde kılmazlarsa, kılmaları için caydırıcı tedbirler alınmalı, bir yönüyle onları ödüllendirmeli, kılmazlarsa anlayacakları şekilde karşı tutum içinde olmalıyız. Hatta “hafifçe dövün” diyen nebevî mesaj, çocuklarımızı mutlaka ve mutlaka namaz kılmaya alıştırmalı, ikna etmeliyiz. Ödül-ceza metoduyla onları Allah Teâlâ'nın huzuruna aşına kılmalıyız. Bunu yaparken onlara, Allah Teâlâ'nın huzurunda gereği şekilde adabın takınılmasının lüzumu, huşu ve tevazu içinde Rableriyle münacatta buldukları bildirilmeli, iyice anlatılmalıdır. Sadece namazın şartları, rükünleri veya namazı bozan-bozmayan şeyleri anlatarak yetinilmemelidir. Namazın gerçek ruhunun, anlamının ve Müslüman hayatındaki yerinin ve öneminin iyice belletilmesi gerekir.

Ayrıca namaz, sadece tekbir, hamd, dua, ayet ve salâvat gibi dil ile yerine getirilen bir ibadetten ibaret değildir. Namaz beden, akıl ve kalbin iştirak ettiği bir ibadettir. Namazda beden için, ayakta durma, rükû, secde, oturuş ve eğilip kalkma, dil ile Allah'ı yüceltme, övme O'na sığınma ve O'ndan yardım ve bağışlanmayı dileme ve O'nu her haliyle hatırlama vardır. Yine akıl için Allah'ın isim ve sıfatlarının mükemmelliği karşısında kendi eksiklik ve hatalarını düşünme; kalp için ise huşu, manevi lezzet ve tatmin olma hali vardır.

Namaz kılmayan çocuğun dövülebileceğine söyleyen âlimler, bu eyleme geçebilmek için öncesindeki bütün yol ve yöntemlerin denenmiş ve netice alınmamış olması gerektiğinde ısrar etmişlerdir. Yoksa çocuğu, ibadetin gerekliliği konusunda yeterince eğitip öğretmeden ilk iş olarak dayak cezasına başvurmayı hiçbir İslam âlimi öngörmemiştir.

Ayrıca çocuğu dövmekten kasıt; onu acıtmak değil, bilakis ona kılmadığı için tepki göstermektir. Çocuklar o yaşlarda anne-babasının rızasını sevgisini kazanmak ister. Sevmek, takdir edilmek ister. Anne-baba bunu göz önünde bulundurarak, bundan istifadeyle çocuklarına gerekli dini eğitimi vermelidir.

Çağımızda daha çok dünyevi meşguliyetler ve kazanç yolları çocukların akıl-fikirlerini farklı tarafa yönlendirirken, onları Allah sevgisinden uzak tutmamak için gerekli çabayı göstermeliyiz. Bunun en önemli esaslarından biri de kuşkusuz namazdır. Doğru-dürüst olmak, kimsenin hakkını yememek gibi ahlak terbiyesi kuşkusuz önemlidir. Fakat namaz kılmazlarsa verilen bu ahlak eğitimi dünya ve sevgisi içinde her an kaybolma tehlikesi yaşayacaktır. Onun çocukken aldığı aile ahlak eğitimi zamanla koruyabilmesi için Allah Teâlâ'nın huzuruna günde beş kez çıkıp söz vermelidir. Bu da namazdır. Tabi

ki hakkıyla eda edilen namazdır. Allah Teâlâ bizi hakkıyla namaz kılanlardan eylesin. Âmin.

HÜSAMEDDİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA FIKİH KURULU

[1] Zâriyât/56.

[2] Müddessir/38-47

[3] Meryem Suresi/59